

VIERASKYNÄ

Suomessa on miljoona väärin lämmitettyä pientaloa

Julkaistu: 15.1.2007 lehdessä osastolla Talous

SAMULI SKURNIK

Ruotsin esimerkki osoittaa, että kiinteistöjen lämmitys onnistuu hyvin ilman öljyä, kirjoittaa Samuli Skurnik.

Yhteiskunnallisen keskustelun polttopiste on ollut viime aikoina globalisaatiossa. Siinä ei ole mitään vikaa sinänsä, mutta tämän kaikenkattavan teeman varjoon on jäänyt monia muita tärkeitä kotoisempia ongelmia.

Näitä liittyy tällä hetkellä energiapolitiikkaan ja erityisesti Suomen energiataaseeseen. Energian tarjonnan puolella kyse ei ole vain rakenteilla olevan ydinvoimalaprojektin viivästymisestä tai sähkön tuonnista ja siirrosta.

Ongelmana on yleisemmin se, miten näköpiirissä oleva energian kysynnän kasvu kyetään tyydyttämään taloudellisesti ja ekologisesti sekä yhteiskunnan kriisinsietokyvyn suhteen kestäväällä tavalla.

Yhtenä tärkeänä osana Suomen energiapolitiikan yhtälöön kuuluu myös kiinteistöjen lämmitys ja siihen liittyvät tulevaisuuden ratkaisut.

Kiinteistöjen lämmityksen osalta keskeiset ongelmat liittyvät koko EU-alueen energiahuollon öljy- ja maakaasuriippuvuuden jatkuvaan kasvuun sekä energiaraaka-aineiden hintojen kallistumiseen.

Ongelmanasettelua kuvaavat kansainvälisen energiajärjestön IEA:n julkaisemat luvut: kun vuonna 2002 EU-alueen tuontiriippuvuus oli öljyn osalta noin 75 prosenttia ja maakaasun osalta 50 prosenttia, on ennustettu tuontiriippuvuus vuonna 2030 öljyn osalta yli 90 prosenttia ja maakaasun osalta noin 80 prosenttia.

Energiaraaka-aineiden hintojen voimakas nousu on kärjistänyt tätä ongelmaa.

Suomen osalta kiinteistöjen lämmitysproblematiikkaa lisää se, että sähkömarkkinamme integroituvat vähitellen eurooppalaisiin sähkömarkkinoihin ja niiden korkeampaan hintatasoon. Tämä prosessi on parhaillaan menossa, ja käytännössä se tarkoittaa jollakin aikavälillä jo nyt kalliina pidetyn sähkön hinnan nousua entisestään.

Suomen kiinteistölämmitys on nykyisin vahvasti riippuvaista öljystä, ja myös suoralla sähkölämmityksellä on poikkeuksellisen suuri osuus. Energiapoliittinen yhtälö ei näytä kiinteistöjen lämmityksessä hyvältä sen paremmin ekonomian ja ekologian kuin kriisivarmuudenkaan osalta.

Ruotsin hallituksen asettama tavoite maan talouden irrottamiseksi öljyriippuvuudesta - tai tarkalleen sanottuna uusiutumattomista fossiilisista polttoaineista - vuoteen 2020 mennessä on mielenkiintoinen ajan merkki. Se testaa ruotsalaisen talouselämän teknillistaloudelliset valmiudet ja innovatiivisuuden sekä myös maan yhteiskunnallisten päättäjien tahtotilan.

Ruotsissa kehitystä arvioimaan on perustettu erityinen öljykomissio. Sen pääsihteeri **Stefan Edman** on arvioinut, että tavoitteenasettelun aikataulu on erittäin haastava erityisesti liikennepolttonesteiden osalta. Sen sijaan kiinteistöjen lämmityksessä hän arvioi tavoitteen olevan saavutettavissa aikataulun mukaisesti.

Kysymys on ennen muuta öljylämmityksen ja suoran sähkölämmityksen korvaamisesta eri tavoin aurinkoenergiaa hyödyntävillä lämmitysmuodoilla. Tässähän Ruotsi on ollut jo pitkään kansainvälisestikin uranuurtaja.

Nykyisin jo noin neljännes Ruotsin 1,7 miljoonasta omakotitalosta ja lähes kymmenen prosenttia muista asunnoista lämmitetään erilaisilla lämpöpumpuilla, ja osuus on nopeassa kasvussa.

Viime vuosina yli 70 prosenttia kaikista pientaloihin - niin uusiin kuin vanhoihin - asennetuista lämmitysratkaisuista on perustunut lämpöpumppujen hyödyntämiseen. Myös pellettilämmitys on naapurimaassamme huomattavasti yleisempää kuin meillä.

Ruotsissa omakotitalojen öljyn kulutus on vähentynyt 2000-luvulle tultaessa jo alle viidesosaan 1970-luvun lopun tasolta.

Ajatus talouden irrottamisesta öljyriippuvuudesta ei ole vieras Suomessakaan. Meillä sen on nostanut esiin Sdp:n puheenjohtaja, ministeri **Eero Heinäluoma** (sd).

Suomessa on keskusteltu erityisesti ydinvoimakapasiteetin lisärakentamisesta ja liikennepolttoaineiden raaka-ainepohjan kehittämisestä.

Sen sijaan kiinteistöjen lämmityksen irrottaminen öljyriippuvuudesta on meillä ollut esillä toistaiseksi yllättävän vähän. Se on valitettavaa, koska se on alue, jossa tarvittavat ja yleisesti hyväksyttävissä olevat teknologiset ratkaisut ovat jo olemassa ja käytännössä testatut.

Suomessa asia on erityisen ajankohtainen siksi, että maamme omakotitaloissa on vielä 300000 enemmän tai vähemmän vanhaa öljykattilaa, jotka joudutaan lähivuosina joko uusimaan tai korvaamaan jollakin muulla lämmönlähteellä.

Omakotitaloistamme lämmitetään tämän lisäksi 200000 vesikiertoisella sähkölämmityksellä ja peräti 500000 suoralla sähkölämmityksellä. Energiapoliittisen tilanteen voi kärjistää kiinteistöjen osalta väitteellä, että maassamme on nykyisellään miljoona "väärin" lämmitettyä pientaloa!

Se, mitä ratkaisuja näiden talojen lämmitysjärjestelmien suhteen tehdään, on kauaskantoinen energiapoliittinen kysymys. Halutessaan yhteiskunta voi vaikuttaa monin tavoin näihin päätöksiin. Lopputuloksen tulisi olla sopusoinnussa energiapolitiikkaan liittyvien kansantaloudellisten ja ekologisten näkökohtien sekä kriisivarmuuden kanssa.

samuli@skurnik.fi; samuli.skurnik@hse.fi

Kirjoittaja on kauppatieteen tohtori ja valtiotieteiden lisensiaatti. Hän toimii nykyisin strategiakonsulttina ja yhteiskunnallisena tarkkailijana omassa Skurnik Consulting -yrityksessään.

Helsingin Sanomat
hs.online@hs.fi
